

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Číslo: 2215/2001

1281

N á v r h

poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Kataríny TÓTHOVEJ
a Ľudmily MUŠKOVEJ

na v y d a n i e

zákona o náhradnom výživnom a fonde náhradného výživného

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e
návrh poslankýň Národnej rady
Slovenskej republiky Kataríny
TÓTHOVEJ a Ľudmily MUŠKOVEJ
na vydanie zákona o náhradnom
výživnom a fonde náhradného
výživného

Bratislava december 2001

Z Á K O N

z2002

o náhradnom výživnom a fonde náhradného výživného

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone

Čl. I.

Všeobecné ustanovenia

§ 1

Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje

- a) podmienky a spôsob výplaty náhradného výživného na nezaopatrené dieťa,
- b) konanie o náhradnom výživnom,
- c) zriadenie štátneho fondu náhradného výživného.

(2) Tento zákon neupravuje

- a) podmienky a spôsob výplaty náhradného výživného na nezaopatrené dieťa, ktoré nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- b) rozhodovanie o vyživovacej povinnosti na nezaopatrené dieťa a jej rozsahu,
- c) vymáhanie regresných nárokov fondu náhradného výživného od osoby zaviazanej súdom k vyživovacej povinnosti na nezaopatrené dieťa.

§ 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona je

- a) náhradné výživné suma poskytnutá štátom prostredníctvom fondu náhradného výživného nezaopatrenému dieťaťu do rúk oprávnenej osoby za predpokladu, že si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť po dlhší čas,
- b) povinná osoba, fyzická osoba, ktorá na základe právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia bola zaviazaná k vyživovacej povinnosti nezaopatreného dieťaťa (ďalej len povinný),

- c) oprávnená osoba, fyzická osoba, ktorá na základe právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia je oprávnená na príjem finančnej sumy určenej súdom ako výživné na nezaopatrené dieťa (ďalej len oprávnený),
- d) neplnenie vyživovacej povinnosti po dlhší čas, obdobie v ktorom si povinný neplní svoju vyživovaciu povinnosť do rúk oprávnenej osoby najmenej tri po sebe nasledujúce mesiace.

Konanie o náhradnom výživnom

§ 3

Začatie konania

(1) Konanie o vyplatenie náhradného výživného sa začína na návrh oprávneného. Návrh sa podáva na fonde náhradného výživného (ďalej len fond) . Konanie je začaté dňom, kedy návrh oprávneného fond došiel.

(2) Účastníkmi konania sú oprávnený a povinný.

(3) Z návrhu na začatie konania musí byť zrejmé, že sa navrhovateľ domáha vyplatenia náhradného výživného a v akej sume. Návrh musí obsahovať tieto prílohy:

- a) originál, alebo úradne overenú kópiu rozhodnutia súdu o platení výživného na nezaopatrené dieťa (deti),
- b) potvrdenie obce (mestskej časti), že oprávnená osoba s nezaopatreným dieťaťom žije v spoločnej domácnosti a že sa o dieťa riadne stará,
- c) potvrdenie školy, v ktorej si nezaopatrené dieťa plní povinnú školskú dochádzku, alebo zariadenia, v ktorom sa pripravuje na budúce povolanie, že si riadne plní povinnú školskú dochádzku,
- d) potvrdenie obce (mestskej časti), že povinná osoba s oprávnenou osobou a nezaopatreným dieťaťom nežije v spoločnej domácnosti,
- e) informáciu o adrese trvalého pobytu povinného, alebo miesta, kde sa podľa poznatkov oprávneného povinný zdržuje. Ak oprávnený, že oprávnený nevie uviesť tieto údaje, predloží čestné vyhlásenie o tom, že nie sú mu známe skutočnosti o trvalom pobyte ani prechodnom pobyte povinného,
- f) dôkazný materiál preukazujúci, že sa oprávnená osoba domáha súdnou cestou vyplatenia výživného na nezaopatrené dieťa, ktoré povinný neuhradil za najmenej tri po sebe nasledujúce mesiace,
- g) vyhlásenie oprávneného, že si je vedomý zodpovednosti ako aj trestnoprávných dôsledkov uvedenia nepravdivých údajov v podkladoch pre priznanie náhradného výživného.

§ 4

Ak návrh na začatie konania nemá náležitosti podľa § 3 ods. 3 písm. a) až g) fond písomne vyzve oprávneného, aby nedostatky návrhu odstránil v ním určenej lehote. Ak v určenej lehote nedôjde k odstráneniu nedostatkov podania, fond konanie zastaví a písomne o tom upovedomí oprávneného.

§ 5

Rozhodnutie o vyplácaní náhradného výživného

(1) Orgánom príslušným na rozhodnutie o náhradnom výživnom je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Zisťovanie a zhromažďovanie podkladov pre rozhodnutie patrí rade fondu.

(2) Pri zisťovaní a zhromažďovaní podkladov pre rozhodnutie, Rada fondu nie je viazaná len návrhmi účastníkov konania. Môže si overiť pravdivosť tak skutočností uvedených účastníkmi konania, ako aj skutočností uvedených v potvrdeniach, ktoré obdržala. Na základe získaných informácií do 30 dní odo dňa, kedy návrh na začatie konania fondu došiel, pripraví návrh rozhodnutia.

(3) Písomné vyhotovenie rozhodnutia sa doručuje

a) účastníkom konania,

b) obci,

c) škole, alebo zariadeniu, v ktorom sa nezaopatrené dieťa pripravuje na budúce povolanie, alebo plní povinnú školskú dochádzku,

d) súdu, ktorý rozhodol o vyplatení výživného.

(4) Proti rozhodnutiu ministerstva sa účastníci konania môžu odvolať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. O odvolaní rozhoduje minister na základe návrhu ním menovanej osobitnej komisie a to do 15 dní.

(5) Ak nie je pobyt povinnej osoby známy, rozhodnutie sa doručí verejnou vyhláškou.

§ 6

Informačná povinnosť

(1) Oprávnený a povinný informujú bez zbytočného prieťahu orgán príslušný na rozhodnutie o každej zmene skutočnosti, ktorá je podľa tohto zákona významná pre vyplácanie náhradného výživného. Nesplnenie tejto povinnosti môže byť dôvodom na zastavenie vyplácania náhradného výživného.

(2) Škola, v ktorej si nezaopatrené dieťa plní povinnú školskú dochádzku, alebo zariadenie, v ktorom sa pripravuje na budúce povolanie, informujú orgán, ktorý vydal rozhodnutie o náhradnom výživnom o závažných nedostatkoch v plnení povinnej školskej dochádzky dieťaťa, alebo dochádzky do vzdelávacieho zariadenia. Informujú najmä o tom, že dieťa ukončilo dochádzku, alebo v nej pokračuje inde. Obdobne informujú o skutočnosti, že dieťaťu nie je poskytovaná riadna starostlivosť osobou, ktorá poberá náhradné výživné.

(3) Osoby uvedené v odseku 1, ak sú požiadané o informáciu, túto poskytnú v lehote piatich dní od požiadania.

(4) Súd, ktorý rozhodol o vyplácaní výživného na nezaopatrené dieťa, po obdržaní rozhodnutia o náhradnom výživnom, informuje orgán príslušný na rozhodnutie o každom podanom návrhu na zmenu výšky výživného. Rozhodnutie o zmene výživného zašle do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

(5) Orgán príslušný na rozhodnutie (§ 5 ods.1) právnickej osobe, ktorá nespĺní niektorú z povinností uvedených v odseku 1 a 2 uloží pokutu do výšky 50.000 Sk a to aj opakovane. Konanie o uložení pokuty možno začať len do jedného roka odo dňa, kedy došlo k porušeniu povinnosti, najneskôr do troch rokov odo dňa, kedy mala byť povinnosť splnená.

§ 7

Výplata náhradného výživného

(1) Náhradné výživné sa vypláca oprávnenej osobe vrátane mesiaca, v ktorom nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o vyplácaní náhradného výživného.

(2) Ak sa nezmenia rozhodujúce skutočnosti pre vyplácanie náhradného výživného, náhradné výživné sa vypláca opakovane 12 mesiacov.

(3) V lehote 15 dní pred uplynutím 12 výplacných mesiacov, je oprávnená osoba povinná osvedčiť existenciu skutočností uvedených v § 3 ods. 3 písm. b) až e). Až po splnení tejto povinnosti, fond môže ďalej vyplácať náhradné výživné za podmienok ustanovených v odseku 2.

§ 8

Zmena rozhodujúcich skutočností

(1) Zmena skutočností, rozhodujúcich podľa tohto zákona pre nárok na náhradné výživné, najmä zmena rozhodnutia súdu o vyživovacej povinnosti, je dôvodom pre zmenu rozhodnutia o vyplácaní náhradného výživného, alebo pre zastavenie jeho vyplácania.

(2) Konanie podľa odseku 1 začne fond aj bez návrhu účastníkov konania.

§ 9

Rozhodnutie o zastavení vyplácania náhradného výživného

(1) Písomné vyhotovenie rozhodnutia sa doručuje osobám uvedeným v § 5 odseku 3. Proti rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Oprávnená osoba, môže podať nový návrh podľa § 3.

(2) Vyplácanie náhradného výživného sa zastavuje od nasledujúceho mesiaca v ktorom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Za mesiac, v ktorom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť oprávnenej osobe náhradné výživné patrí, ak sa v rozhodnutí neurčuje presný termín zastavenia vyplácania náhradného výživného.

(3) Ak dôjde k zmene skutočností ustanovených v § 3 ods. 3 písm. a) až e), alebo ak si oprávnený nesplní povinnosť ustanovenú v § 6 ods. 3 prvá veta, orgán príslušný rozhodnúť o vyplácaní náhradného výživného rozhodne o zastavení jeho vyplácania.

Prechod pohľadávky

§ 10

(1) Vyplatením náhradného výživného prechádza vykonateľná pohľadávka z oprávneného na fond. Fondu vzniká navyše nárok na úrok z omeškania vo výške podľa osobitného predpisu¹⁾ a to odo dňa vyplatenia náhradného výživného. Úrok z omeškania patrí fondu aj vtedy, ak oprávnenému nebol priznaný súdom. Zo sociálnych dôvodov fond nemusí úroky z omeškania vymáhať.

(2) Ak za určitý mesiac výživné podľa rozhodnutia súdu oprávnenému vyplatí povinný aj fond, oprávnený je povinný za príslušné časové obdobie vrátiť fondu náhradné výživné.

(3) Ak nie sú splnené povinnosti podľa odseku 2, pozastaví fond výplatu náhradného výživného až do času splnenia povinnosti.

Určenie vyživovacej povinnosti predkov

§ 11

(1) Ak nemôže povinný uspokojiť pohľadávky štátu za zaplatené náhradné výživné je fond oprávnený podať na súd žalobu o určenie prechodu vyživovacej povinnosti na predkov povinného podľa osobitného predpisu²⁾.

(2) Ak súd rozhodne o prechode vyživovacej povinnosti, môže fond vymáhať pohľadávku za vyplatené náhradné výživné na tých predkoch, na ktorých rozhodnutím súdu prešla vyživovacia povinnosť.

(3) Súdne trovy hradí ten, na koho prešla vyživovacia povinnosť.

¹⁾ § 517 ods. 2 občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov

²⁾ § 86 ods. 1 a 3 zákona o rodine

ČL. II.

Fond náhradného výživného

§ 12

(1) Zriaďuje sa fond náhradného výživného (ďalej len fond), ako účelový fond určený na podporu a zabezpečenie zaopatrenia nezaopatrených detí v prípadoch, keď si povinná osoba po dlhší čas neplní svoju vyživovaciu povinnosť.

(2) Účelom fondu je vyplácať náhradné výživné oprávnenej osobe, vymáhať od povinnej osoby sumu vyplateného náhradného výživného, vrátane trov s tým súvisiacich, ako aj príprava návrhov rozhodnutí o náhradnom výživnom.

(3) Fond je právnická osoba so sídlom v Bratislave.

Tvorba fondu

§ 13

(1) Fond sa tvorí z týchto zdrojov:

- a) dary a iné príspevky od tuzemských a zahraničných právnických a fyzických osôb,
- b) výnosy z prostriedkov fondu,
- c) výnosy z cenných papierov nadobudnutých od iných subjektov,
- d) výnosy z lotérií a iných podobných hier, prevádzkovaných orgánom, ktorý vykonáva správu fondu,
- e) vymožené sumy náhradného výživného od osoby zaviazanej vyživovacou povinnosťou vrátane trov s tým súvisiacich,
- f) dotácie zo štátneho rozpočtu,
- g) bankový úver,
- h) iné zdroje, ak to ustanovuje osobitný predpis.

(2) Základ fondu sa utvorí z vkladu 1,500 miliónov poskytnutého z Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

§ 14

Správa fondu

Správu fondu vykonáva ministerstvo.

§ 15

Rada fondu

- (1) Rada fondu je poradným orgánom ministerstva pre rozhodovanie o návrhoch na náhradné výživné.
- (2) Rada fondu má deväť členov, z ktorých aspoň štyria majú právnické vzdelanie. Vymenúva a odvoláva ich minister práce sociálnych vecí a rodiny (ďalej len minister). Členstvo v rade fondu je čestné.
- (3) Rada fondu sa schádza najmenej dva razy za mesiac. Rokovanie rady fondu upravuje rokovací poriadok rady fondu, ktorý vydá minister.

§ 16

Hospodárenie s prostriedkami fondu

- (1) Za hospodárenie s prostriedkami fondu zodpovedá minister. O poskytovaní prostriedkov z fondu rozhoduje ministerstvo na návrh rady fondu.
- (2) Prostriedky fondu sa vedú na osobitnom účte v Národnej banke Slovenska so sídlom v Slovenskej republike.
- (3) Zostatok prostriedkov fondu po finančnom zúčtovaní k štátnemu rozpočtu koncom kalendárneho roka neprepadá.
- (4) Podrobnejšiu úpravu hospodárenia s prostriedkami fondu upraví štatút fondu, ktorý vydá minister.

ČL.III.

Účinnosť

§ 17

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. novembra 2002.

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Právo každého dieťaťa na riadnu výchovu, vzdelanie a zdravý vývin vyplýva z Ústavy SR, ktorá vlastne premieta postuláty medzinárodných zmlúv ratifikovaných SR do nášho vnútroštátneho práva. Na ústavu nadväzuje celý rad zákonov a vykonávacích predpisov, ktoré bližšie konkretizujú podmienky a postupy realizácie práv dieťaťa.

Napriek celému komplexu predpisov vzniká v praxi situácia, že jedna zo základných povinností vo vzťahu k dieťaťu, a to vyživovacia povinnosť – nie je povinnou osobou plnená. Neplnenie tejto povinnosti z pohľadu dieťaťa – znamená nerealizovanie jeho práva a to práva na zaopatrenie a starostlivosť o jeho osobu.

Zhoršujúca sa ekonomická situácia na Slovensku spôsobila, že na hranici biedy je v SR čoraz viac ľudí, a počet sociálne odkázaných občanov neustále rastie. Na hranici biedy žije vyše 613 – tisíc ľudí. Sú to poberatelia sociálnych dávok a členovia ich rodín. Príjem čoraz viac ľudí nedosahuje ani životné minimum. Značný počet z tejto skupiny tvoria mladí ľudia, z ktorých nemalá časť je súdom viazaná vyživovacou povinnosťou voči nezaopatrenému dieťaťu resp. nezaopatreným deťom. Ide o skupinu ľudí, ktorá objektívne nie je schopná plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči nezaopatrenému dieťaťu (deťom).

Pri komplexnom videní a vnímaní situácie nemožno nekonštatovať, že popri skupine osôb, ktoré vzhľadom na svoju zlú ekonomickú situáciu si nemôžu plniť svoju vyživovaciu povinnosť, existuje početná skupina povinných osôb, ktorá sa zámerne vyhýba plneniu svojej vyživovacej povinnosti. Toto konanie je síce postihnutelné trestnoprávnou zodpovednosťou, avšak tá má zriedkavo účinný a rýchly dopad na plnenie si vyživovacej povinnosti voči nezaopatrenému dieťaťu (deťom).

Pozornosť zo strany štátu si nesporne zasluhuje tá skupina nezaopatrených detí, v ktorej osoba zaviazaná súdnym rozhodnutím si svoju povinnosť nesplní (a to buď preto, že ekonomicky nemôže, alebo preto, že nechce si túto povinnosť plniť) a ten v starostlivosti ktorého je nezaopatrené dieťa (deti) je nezamestnaný, alebo vzhľadom na starostlivosť o deti, alebo svoj zdravotný stav zamestnaný ani nemôže byť. Tu dochádza k neúnosnej biede s vážnymi dopadmi na zdravotný stav detí.

Ak vezmeme do úvahy dva základné ukazovatele:

- a) že z nezamestnaných je 45 percent mladých ľudí do 29 rokov (teda s pravidla rodičia maloletých detí),
 - b) že máme nielen jednu z najväčších ukazovateľov miery nezamestnanosti v Európe, ale zároveň najnižšie príjmy z krajín kandidujúcich do EÚ,
- potom neprekvapí nedávno zverejnená informácia, že na Slovensku rapídne rastie tuberkulóza detí, ako dôsledok sociálnej biedy. Za tejto situácie sa štát nemôže nečinne prizerať a treba nájsť riešenia aspoň zmierňujúce uvedenú neudržateľnú situáciu.

Jedným z možných riešení je zapojenie sa štátu do zabezpečenia splácania výživného formou náhradného výživného.

V predložennom legislatívnom riešení je zapojenie sa štátu do zabezpečenia splácania výživného formou náhradného výživného.

V predložennom legislatívnom návrhu sa vychádza z koncepcie plnenia štátu za osobu zaviazanú vyživovacou povinnosťou. Vychádza sa z toho, že štát poskytne finančné prostriedky na úhradu výživného s tým, že v plnom rozsahu zostáva zachovaná vyživovacia povinnosť osoby a to v plnej výške určenej v súdnom rozhodnutí.

Koncepcia náhradného výživného je stavaná na princípe individuálnej rozhodovacej činnosti za splnenia zákonom stanovených podmienok a ich trvalého zachovania počas splácania náhradného výživného. Zakotvuje sa oznamovacia povinnosť všetkých zmien, ktoré by mohli vyplácanie náhradného výživného ovplyvniť, alebo zmeniť.

Zákonné podmienky získania náhradného výživného sú komponované tak, aby mal pozitívny vplyv na zabezpečenie povinnej školskej dochádzky, ako aj na trvalú a kvalitnú starostlivosť o nezaopatrené dieťa. Sú to otázky, ktoré sa v niektorých prípadoch dostávajú na hranu porušovania platného práva a práve inštitút náhradného výživného ich môže v budúcnosti napomôcť minimalizovať.

Finančné zabezpečenie navrhovaného zavedenia náhradného výživného sa rieši prostredníctvom zriadenia fondu náhradného výživného na princípe viaczdrojového financovania s príspevkom zo štátneho rozpočtu. Každoročný finančný príspevok zo štátneho rozpočtu sa chápe ako alikvotné finančné zainteresovanie štátu na riešení problému, ktorý dospel do takého stupňa intenzity, že bez aktivizácie štátu, okruh osôb, ktorých sa právna regulácia bude týkať, si nevie riešiť problémovú situáciu bez zainteresovania štátu.

Reálne treba konštatovať, že rozbeh fondu náhradného výživného bude vyžadovať väčšiu sumu peňazí, keďže vymožené finančné prostriedky od povinných osôb namiesto ktorých bude fond uhrádzať výživné, začnú do fondu plynúť s určitým časovým oneskorením. Preto navrhovatelia predloženého legislatívneho návrhu vychádzajú z toho, že rozbehový kapitál v sume 1.500.000 tisíc, by bol uhradený z privatizácie. Základný vklad by bol od Fondu národného majetku ako jednorázový vklad. Vychádza sa z toho, že túto sumu z privatizácie zvažuje vláda SR poskytnúť mimovládny organizáciám na plnenie humanitných úloh zo sociálnym prvkom. Z hľadiska gradácie spoločenských záujmov, považujeme za prioritnejší záujem nezaopatrených detí na zabezpečení výživného, než sú dozaista tiež prospešné aktivity mimovládnych organizácií. Zneužitie predmetných financií poskytnutých fondu náhradného výživného na iný účel, je vylúčený. Takto jednoznačne – vzhľadom na názory z verejnej mienky – to nemožno konštatovať v prípade, ak by uvedená časť 1,500.000 tisíc korún bola poskytnutá na vyššie uvedený a už zverejnený zámer vlády.

Finančné zabezpečenie individuálnej rozhodovacej činnosti o náhradnom výživnom je navrhované tak, aby minimálnou mierou zaťažilo rozpočet rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny. Je situované na ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny a fondu náhradného výživného s tým, že prípravu rozhodnutia bude zabezpečovať Rada fondu, v ktorej je členstvo čestnou funkciou. Predpokladá sa, že fond náhradného výživného bude mať 15-20 zamestnancov. Keďže ministerstvá presunuli na VUC a obce určitú časť svojej kompetencie, a z ministerstiev neboli presunutí aj pracovníci, vychádzame z predpokladu hraničiaceho s istotou, že 2-3 pracovníci odbremenení presunutou agendou, môžu byť preorientovaní na agendu náhradného výživného. Tento počet pracovníkov je na ministerstve adekvátny, keďže ťažisko prác bude na Rade fondu náhradného výživného. Počet 15-20 zamestnancov fondu by znamenalo pre štátny rozpočet nasledujúce výdavky:

rozbehový rok s 10 pracovníkmi	mesačne 280 tisíc	ročne 3,360 tisíc
d'alšie roky s rozvinutou agendou s 15 pracovníkmi	mesačne 420 tisíc	ročne 5,040 tisíc

Predložený legislatívny návrh je súladný s Ústavou Slovenskej republiky a systémovo harmonicky nadväzuje na platné zákony.

Osobitná časť

K §1

Vymedzuje sa v ňom okruh pôsobnosti a to v pozitívnom zmysle v ods. 1 a negatívnom zmysle v ods. 2. Okruh nezaopatrených detí na ktoré sa zákon vzťahuje je určovaný na základe trvalého pobytu dieťaťa.

K §2

Pre účely zákona sa vymedzujú pojmy „náhradné výživné“, „povinná osoba“, „oprávnená osoba“, „neplnenie vyživovacej povinnosti po dlhšiu dobu“. Vymedzením týchto kľúčových pojmov, sa formulácie zákona stávajú presnejšie a zrozumiteľnejšie. So zákonom sa budú oboznamovať nielen pracovníci rezortu ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, ale najmä sociálne slabšie vrstvy občanov, prevažne bez pomoci advokátov, a preto zrozumiteľnosť a prehľadnosť zákona je potrebná.

K §3

Zákon presne ustanovuje deň, ktorým je konanie o náhradnom výživnom začaté. Taxatívne vymenováva, ktoré prílohy musia byť doložené k návrhu na začatie konania. Skutočnosti, ktoré majú prílohy osvedčiť, majú podstatný význam pre priznania náhradného výživného a ich zmena musí byť oznámená konajúcemu orgánu.

K §4

Ustanovuje právne dôsledky nesplnenia podmienok uvedených v § 3.

K §5

Určuje orgán príslušný na rozhodnutie o náhradnom výživnom, ktorý nie je totožný z orgánom, na ktorý treba návrh na začatie konania o náhradnom výživnom podať. Taxatívne sa vymedzuje, komu je orgán, ktorý vydal rozhodnutie povinný doručiť písomné vyhotovenie rozhodnutia. Proti rozhodnutiu môžu účastníci konania podať odvolanie.

K §6

Stanovuje sa v ňom informačná povinnosť oprávnenej osoby, povinnej osoby, súdu ktorý rozhodol o výživnom, škole v ktorej si nezaopatrené dieťa plnú povinnú školskú dochádzku, ako aj zariadeniu v ktorom sa dieťa pripravuje na budúce povolanie. Nesplnenie sankcií je zdôvodnené tým, že sa poskytujú oprávnenej osobe opakované financie. Sledovanie existencie skutočností, zakladajúcich nárok na výplatu náhradného výživného zabrániť špekulačným postupom na získanie neoprávnenej výplaty náhradného výživného.

K §7

V zákone sa presne určuje termín prvej výplaty náhradného výživného, ako aj termín jej poslednej výplaty.

K §8

Zákon vychádza z koncepcie, že zmena skutočností rozhodujúcich pre nárok na náhradné výživné je dôvodom aj pre zmenu rozhodnutia o náhradnom výživnom poprípade i pre zastavenie jeho vyplácania. Medzi dôvodmi sa osobitná pozornosť venuje rozhodnutiu súdu o vyživovacej povinnosti, ktoré obligatórne v praxi bude mať vplyv aj na prehodnotenie rozhodnutia o náhradnom výživnom.

K §9

Pokiaľ dôjde k zastaveniu vyplácania náhradného výživného zákon nedáva možnosť napadnúť ho riadným opravným prostriedkom. Účastník konania má právo podať odvolanie iba proti rozhodnutiu, v ktorom sa rieši priznanie alebo nepriznanie náhradného výživného. Vychádza sa z filozofie zmeny v živote účastníkov konania t.j. aj zmeny skutočností významných pre priznanie respektíve nepriznanie náhradného výživného a preto aj po zastavení jeho vyplácania, môže oprávnená osoba opätovne podať návrh na začatie konania. Samozrejme pri opätovnom splnení podmienok uvedených v § 3 tohto zákona.

K § 10

Zákon výslovne upravuje, že aktom vyplatenia výživného fondom, prechádza vykonateľná pohľadávka z oprávnenej osoby na fond náhradného výživného. Fondu popri nároku na vrátenie vyplatennej sumy zakladá zákon aj nárok na úroky z omeškania, ktorých výpočet sa spravuje podľa pravidiel upravených občianským zákonníkom. Fond, podľa posúdenia konkrétneho prípadu, bude oprávnený posúdiť – berúc do úvahy sociálne dôvody – či v tom-ktorom prípade bude, alebo nebude vymáhať úroky z omeškania.

V praxi môžu vzniknúť prípady, že za určitý mesiac výživné oprávnenej osobe zaplatí nielen fond náhradného výživného, ale aj povinná osoba. Takýto prípad zákon rieši prioritou platby od povinnej osoby, ktorú k platbe výživného zaviazal súd. V dôsledku takéhoto postoja zákonodarcu náhradné výživné treba vrátiť do fondu. Nesplnenie tejto povinnosti je sankcionované pozastavením ďalších mesačných výplat náhradného výživného a to až do času splnenia povinnosti.

K § 11

Úlohou fondu náhradného výživného je nielen vyplácať náhradné výživné, ale aj vyplatené financie späť získať do fondu. Pokiaľ fond neuspje s vymáhaním vyplatennej sumy na náhradné výživné od povinnej osoby, zákon umožňuje, aby sa fond pokúsil uspokojiť svoju pohľadávku aj na predkoch povinnej osoby. Toto riešenie však treba chápať ako náhradné riešenie, a v praxi pravdepodobne sa uplatní tam, kde pôjde o finančne dobre situované osoby. Podmienkou uplatnenia tejto cesty uspokojenia pohľadávky fondu je, aby súd, ktorý rozhodol o prechode vyživovacej povinnosti na predkov povinnej osoby. Aby k takémuto prechodu povinnosti došlo, zákon oprávňuje fond podať na súd žalobu o určenie prechodu vyživovacej povinnosti na predkov povinného. Zákon pre riešenie tejto situácie nevytvára osobitný režim, ale v otázke úpravy postupu odkazuje na platné pravidlá stanovené zákonom o rodine.

K § 12

Zriaďuje sa Fond náhradného výživného ako účelový fond majúci postavenie právnickej osoby so sídlom v Bratislave. Rozsah jeho kompetencie sa týka nasledujúcich oblastí:

- a) podporiť zabezpečenie zaopatrenia nezaopatrených detí prostredníctvom výplaty výživného (vo výške stanovenej súdnym rozhodnutím) namiesto povinnej osoby, ktorá túto povinnosť naplní viac ako 3 mesiace,
- b) vymáhať od povinnej osoby vyplatenú sumu formou náhradného výživného. V prípade, ak povinná osoba nie je ochotná fondu jeho pohľadávku uhradiť, vychádza sa z toho, že fond ako vymáhajúci veriteľ si uplatní pohľadávku podľa platného práva t.j. buď cestou súdnej exekúcie, alebo prostredníctvom súdneho exekútora.

K § 13

Zákon pozitívnu enumeráciu ustanovuje viaczdrojovú tvorbu fondu náhradného výživného. Reálne však treba predpokladať, že v počiatočnom období budú prevažovať výdavky fondu nad príjmami fondu, keďže vymožené sumy náhradného výživného od povinných osôb, obdrží fond veľmi pravdepodobne až po uskutočnených exekučných úkonoch. Preto je nevyhnutné určiť so zriadením fondu aj základný vklad. Zákon ako základný vklad určuje 1,500 miliónov Sk, ktoré by mal poskytnúť Fond národného majetku Slovenskej republiky z prostriedkov, ktoré fond obdrží z privatizácie štátneho majetku.

K § 14

Keďže za hospodárenie s prostriedkami fondu zodpovedá minister práce, sociálnych vecí a rodiny je odôvodnené, aby kontrolu správy fondu vykonávalo ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny.

K § 15

Rada fondu je kreovaná ako poradný orgán ministerstva pre rozhodovanie o návrhoch na náhradné výživné. Predpokladá sa, že zhromaždí podklady pre rozhodnutie vo veci náhradného výživného ako aj pripraví návrh rozhodnutia. Mala by mať deväť členov, pričom štyria z nich budú mať právnické vzdelanie. Vzhľadom na úlohy, ktoré má plniť, zákon ustanovuje, že sa má schádzať najmenej dva razy za mesiac. Ďalšie otázky jej rokovania má podľa zmocnenia zákona upraviť minister v rokovacom poriadku.

K § 16

Keďže o poskytovaní prostriedkov z fondu rozhoduje ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, zákon ustanovuje za zodpovedného za hospodárenie s prostriedkami fondu jeho ministra. Prostriedky sa vedú na osobitnom účte v Národnej banke Slovenska.

K § 17

Účinnosť zákona sa určuje na 1. novembra 2002.

**Doložka zlučiteľnosti
návrhu zákona s právom Európskej únie**

1. Navrhovateľ zákona: poslankyne NR SR Katarína Tóthová a Ľudmila Mušková
2. Názov návrhu zákona: Zákon o náhradnom výživnom a fonde náhradného výživného.
3. V práve Európskej únie nie je problematika predkladaného návrhu zákona upravená.
4. Návrh zákona svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení a svojou problematikou nepatrí ani medzi priority odporúčané v Bielej knihe.
5. Charakteristika právnych noriem Európskej únie, ktorými je upravená problematika návrhu zákona: Právne normy Európskej únie problematiku predkladaného návrhu zákona neupravujú.
6. Vzhľadom na to, že právne normy Európskej únie problematiku návrhu zákona neupravujú, stupeň kompatibility sa neurčuje.